

ZAMEK KRÓLEWSKI
W WARSZAWIE - MUZEUM
REZYDENCJA KRÓLÓW I RZECZYPOSPOLITEJ

Pasy kontuszowe

Pasy kontuszowe

pałac Pod Blachą

13 czerwca – 31 sierpnia 2013 r.

W pałacu Pod Blachą prezentowana była kolekcja ponad trzydziestu pasów kontuszowych, przechowywanych w Zamku Królewskim w Warszawie. Pochodziły one ze zbiorów własnych Zamku, Fundacji Zbiorów im. Ciechanowieckich oraz Fundacji Teresy Sahakian. Na wystawie pokazane zostały także obiekty ze zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie. Znalazły się tu pasy orientalne, importowane z Indii i Persji, zabytki ilustrujące dorobek wytwórni czynnych na terenach Rzeczypospolitej: Nieświeża, Słucka, Kobyłki, Warszawy, Lipkowa, Grodna, a także pasy lyońskie oraz wyroby przypisywane wytwórniom: rosyjskiej i austriackiej.

Pasy kontuszowe noszone były przez szlachtę i mieszczan do stroju polskiego, na który składały się: żupan, kontusz, spodnie, których nogawki wpuszczano do wysokich safianowych butów, oraz kołpak. Nieodłącznym uzupełnieniem stroju była przywieszona u boku karabela. Pas kontuszowy, dosyć wąski i długi, owijano kilkakrotnie wokół bioder i wiązano, eksponując ozdobne zakończenia.

Zwyczaj noszenia pasów przyszedł ze Wschodu. Od XVI w. sprowadzano je z Indii, Persji i Turcji. Rozpowszechnienie mody na noszenie stroju polskiego przyczyniło się do powstania wielu wytwórni na terenie Rzeczypospolitej, a największe zapotrzebowanie na pasy przypadło na okres Sejmu Wielkiego.

Pasy kontuszowe wykonywano z jedwabiu, często z użyciem nici metalowych – złotych i srebrnych. Dekorowano je według określonego schematu: część środkowa pasa była gładka lub pokryta ornamentem, często w postaci poprzecznych pasków, wypełnionych roślinną lub geometryczną dekoracją. Na wyodrębnionych, prostokątnych zakończeniach, zwanych głowami, występowała kompozycja złożona najczęściej z dwóch bliźniaczych motywów – stylizowanych kwiatów, bukietów lub owalnych rozet.

Poza kolekcją pasów kontuszowych, na wystawie pokazano także zespół paramentów oraz ubiorów (w tym judaików) powstałych z tkanin, wykonanych w warsztatach produkujących pasy lub uszytych z pasów. Eksponowane były m.in. ornaty ozdobione kolumnami, wykonanymi z pasów kontuszowych (ze zbiorów Muzeum Diecezjalnego w Drohiczynie).

Dopełnienie prezentacji tkanin stanowiły dwie makaty z wytwórni w Buczaczu, ozdobione motywem pasów kontuszowych.

Na wystawie można było zobaczyć także portrety szlachciców w strojach narodowych oraz zespół figurek porcelanowych w strojach polskich, będących jedną z odmian „kostiumowej” plastyki, z Miśni oraz innych wytwórni europejskich (ze zbiorów Zamku Królewskiego w Warszawie, Muzeum Narodowego i Muzeum Historycznego m.st. Warszawy).

Komisarz wystawy: **Katarzyna Połujan**

Wystawa była czynna: od **poniedziałku do soboty** w godz. **10.00 – 18.00**, bilet normalny – **14 zł**, ulgowy – **7 zł**; rodzinny **6 zł/os.** W **niedziele – 11.00 – 18.00** (wstęp **bezpłatny**).